

(204. 1.)

KONINKLIJKE BOODSCHAP.

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

MIJNE HEEREN!

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan twee ontwerpen van wet houdende:

- 1°. pensioenregeling voor de gemeente-ambtenaren; en
- 2°. pensioenregeling voor de weduwen en weezen van gemeente-ambtenaren en van gepensioneerde of op wachtgeld gestelde gemeente-ambtenaren.

De toelichtende memorie, die de wetsontwerpen vergezelt, bevat de gronden waarop zij rusten.

En hiermede, Mijne Heeren, bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

'sGravenhage, den 2 December 1912.

WILHELMINA.

(204. 2.)

ONTWERP VAN WET.

Wetsontwerp n°. 1.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, saluut! doen te weten;

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is eene pensioenregeling vast te stellen voor de gemeente-ambtenaren;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze;

Art. 1.

Aan de gemeenteambtenaren wordt na hun ontslag volgens de bepalingen dezer wet pensioen verleend ten laste van het krachtens art. 50 op te richten fonds, dat in deze wet verder wordt aangeduid als het fonds.

Art. 2.

Deze wet verstaat:

A. onder „gemeenteambtenaren” hen die, door of van wege de Kroon, of door of vanwege Onzen Commissaris in eene provincie, een gemeenteraad, een college van burgemeester en wethouders of den burgemeester eener gemeente benoemd, van vaste aanstellingen zijn voorzien en wier wedden uit gemeentelijke inkomsten worden betaald, met uitzondering van hen aan wier gemeentelijke betrekking uitzicht op pensioen ten laste van het Rijk is verbonden;

Voor hen, die vóór de inwerkingtreding van deze wet in eene gemeentelijke betrekking zijn geplaatst, geldt, bij gemis van eene formeele aanstelling in die betrekking, als zoodanig een stuk uit den tijd der dienstvervulling waaruit van de aanstelling rechtstreeks of zijdelings blijkt;

B. onder „tijdelijke gemeenteambtenaren”, hen die, benoemd en bezoldigd zooals de gemeenteambtenaren, van tijdelijke aanstellingen zijn voorzien;

C. onder „burgerlijke ambtenaren”, burgerlijke ambtenaren in den zin der Burgerlijke Pensioenwet;

D. onder „leeraren”, leeraren in den zin der Pensioenwet voor de bijzondere leeraren 1912;

E. onder „onderwijzers”, onderwijzers bij openbare lagere scholen en bij bijzondere scholen als bedoeld in art. 60 der wet tot regeling van het lager onderwijs, met uitzondering van de onderwijzers, bedoeld in de artt. 45 en 73 dier wet;

F. onder „burgerlijke betrekkingen”, betrekkingen, bekleed door ambtenaren als bedoeld onder C;

G. onder „gemeentelijke betrekkingen”, betrekkingen, bekleed door gemeenteambtenaren in den zin dezer wet;

H. onder „wedde”, de onder welke benaming ook aan eene gemeentelijke betrekking verbonden vaste inkomsten — waaronder ook die in den vorm van het genot van vrij wonen, vrije huisvesting en voeding — met uitzondering van die, welke strekken tot vergoeding van aan de waarneming van het ambt verbonden onkosten.

Van het bedrag van inkomsten, die ook strekken tot vergoeding van onkosten als bovenbedoeld, wordt ten minste het twee derden gedeelte als wedde aangemerkt.

De verhooging van eene jaarwedde of toelage wordt geacht eene tijdelijke te zijn geweest en het bedrag der verhooging wordt dus niet als wedde aangemerkt, wanneer voor den betrokken gemeenteambtenaar het ononderbroken genot van de hoogere belooning niet langer dan vier jaren heeft geduurd.

I. onder „pensioensgrondslag”, het bedrag dat moet strekken tot grondslag voor de berekening, zoowel van de voor een gemeenteambtenaar ten behoeve van het fonds verschuldigde pensioensbijdragen, als van het pensioen van zoodanig ambtenaar.

2. Hij die ingevolge art. 80 of art. 82 der gemeentewet als wethouder aftreedt, of die in het geval, bedoeld in art. 87 dier wet, ophoudt wethouder te zijn, wordt voor de toepassing van deze wet geacht zijn ontslag als wethouder te hebben genomen.

Art. 3.

1. Een gemeenteambtenaar heeft na zijn ontslag recht op pensioen, wanneer hij op het tijdstip van ingang van het ontslag:

a. den leeftijd van 65 jaren, of — indien hij laatstelijk een of meer der bij algemeenen maatregel van bestuur aan te wijzen betrekkingen bekleedde en ten minste tien jaren in een of meer dier betrekkingen heeft gediend — den leeftijd van 55 jaren heeft bereikt.

De betrekkingen hierbedoeld zijn de zoodanige die, met het oog op de eischen die het behoorlijk waarnemen van die ambten stelt, geacht moeten worden in den regel door personen van meer gevorderden leeftijd niet of slechts ten koste van te groote inspanning naar eisch te kunnen worden vervuld;

b. na een diensttijd van ten minste tien jaren uit hoofde van ziekten of gebreken ongeschikt is voor de verdere waarneming van zijne betrekking.

Zijn de ziekten of gebreken, die bovenbedoelde ongeschiktheid hebben veroorzaakt, het gevolg, hetzij van tegen den ambtenaar in de uitoefening van zijn dienst of ter zake van die uitoefening gepleegde gewelddadigheden, hetzij van andere bijzondere omstandigheden, die zich bij de uitoefening van den dienst niet door zijne schuld of onvoorzichtigheid hebben voorgedaan, dan heeft de belanghebbende recht op pensioen, onafhankelijk van den duur van zijn diensttijd.

Ziekten of gebreken, die ongeschiktheid voor den dienst hebben veroorzaakt, worden geacht niet het gevolg te zijn van voorafgegane gewelddadigheden of bijzondere omstandigheden als bovenbedoeld, wanneer tusschen het tijdstip waarop die ziekten of gebreken bekomen zijn en dat waarop van het bestaan der ongeschiktheid uit eene geneeskundige verklaring, als in art 4 bedoeld, blijkt, meer dan twee jaren zijn verlopen;

c. een diensttijd heeft van ten minste tien jaren, het ontslag het gevolg is van opheffing van zijne betrekking of van eene nieuwe organisatie van het dienstvak, waartoe hij behoorde en hem geen gemeentelijk wachtgeld wordt toegekend, of het gemeentelijk wachtgeld dat hij ontving, wordt ingetrokken of minder bedraagt dan het pensioen, berekend over zijn diensttijd.

2. Een gemeenteambtenaar met een diensttijd van ten minste tien jaren, die niet op eigen verzoek, doch niet om een der in art. 6 genoemde redenen wordt ontslagen, verkrijgt, indien hij niet later als gemeenteambtenaar wordt herplaatst, recht op pensioen, wanneer hij den leeftijd van 65 jaren heeft bereikt of uithoofde van ziekten of gebreken ongeschikt

is geworden voor het vervullen van de gemeentelijke betrekking of van de gemeentelijke betrekkingen, waaruit hij op bovenstaanden voet is ontslagen.

3. Is de belanghebbende in het genot van een gemeentelijk wachtgeld, gelijk aan of hooger dan het pensioen, berekend over zijn diensttijd, dan verkrijgt hij eerst recht op pensioen, wanneer dat genot is geëindigd.

Art. 4.

1. Het bestaan der in het vorig artikel bedoelde ongeschiktheid kan slechts worden aangenomen op grond van eene op die ongeschiktheid betrekking hebbende, met redenen omkleede schriftelijke verklaring van twee geneeskundigen, steunende op een door hen ingesteld onderzoek naar den gezondheidstoestand van den betrokken ambtenaar of gewezen ambtenaar.

2. Door Ons worden in elke provincie geneeskundigen aangewezen aan wie het onderzoeken van binnen de provincie gevestigde ambtenaren of gewezen ambtenaren kan worden opgedragen.

3. De benoeming van de geneeskundigen voor het instellen van een onderzoek geschiedt door den burgemeester van de woonplaats van den belanghebbende of, zoo deze burgemeester is, door Onzen Minister van Financiën. Een der geneeskundigen wordt, indien de belanghebbende dit verlangt, op zijne aanwijzing benoemd. De benoeming van den tweeden, of, zoo de belanghebbende geen geneesheer aanwijst, die van beiden, geschiedt uit de geneeskundigen, bedoeld in het tweede lid.

4. Wordt de belanghebbende door de geneeskundigen niet ongeschikt verklaard voor het vervullen van zijne betrekking of van de betrekking of de betrekkingen, bedoeld in het tweede lid van art. 3, of wordt hem niet, op grond van eene verklaring in tegengestelden zin, pensioen verleend, dan worden op eene schriftelijke aanvraag, door hem of van zijnentwege gericht aan Onzen Minister van Financiën, door dezen twee andere geneeskundigen uit de in het tweede lid bedoelden benoemd tot het instellen van een nieuw onderzoek.

5. De kosten van het eerste onderzoek worden, wanneer den belanghebbende pensioen wordt verleend, alsook, wanneer hij door de geneeskundigen voor het vervullen van zijne betrekking of van de betrekking of de betrekkingen, bedoeld in het tweede lid van art. 3, niet ongeschikt wordt verklaard en het onderzoek op zijn verlangen heeft plaats gehad, door hem gedragen.

6. Die van het tweede onderzoek komen ten laste van het fonds, dat ook de kosten van het eerste onderzoek draagt in de gevallen, waarin deze niet door den belanghebbende worden betaald.

7. Alle op het geneeskundig onderzoek van den ambtenaar of gewezen ambtenaar betrekking hebbende stukken zijn vrij van zegelrecht en worden gratis geregistreerd.

Art. 5.

1. Het bestaan van oorzakelijk verband tusschen bij een geneeskundig onderzoek als in het vorig artikel bedoeld geconstateerde ongeschiktheid voor den dienst en gewelddadigheden of bijzondere omstandigheden als bedoeld in het eerste lid, lit. b van art. 3, kan slechts worden aangenomen op grond van eene, op dat verband betrekking hebbende, met redenen omkleede schriftelijke verklaring van de geneeskundigen die het onderzoek hebben verricht.

2. Verklaaren die geneeskundigen dat zoodanig oorzakelijk verband niet bestaat, dan is het derde lid van het vorig artikel aan toepassing.

3. De kosten van het tweede onderzoek komen ten laste van het fonds. Ten opzichte van de op dat onderzoek betrekking hebbende stukken is van toepassing het laatste lid van het vorig artikel.

Art. 6.

1. Het recht op pensioen wordt verloren wanneer de in art. 36 bedoelde aanvraag niet binnen vijf jaren na het tijdstip waarop dat recht verkregen werd, of, indien het betreft recht

op herstel in het genot van een ingetrokken pensioen, niet binnen vijf jaren na den datum van het besluit tot intrekking bij het Departement van Financiën wordt ingediend.

2. Zoo ook verliest hij, die recht heeft op een hooger pensioen dan hem werd toegekend, dat recht, wanneer hij het verzoek om verhooging van zijn pensioen niet binnen vijf jaren na den datum van het besluit tot toekenning van dat pensioen bij genoemd Departement indient.

Art. 7.

Geen recht op pensioen heeft de gemeenteambtenaar, die uit hoofde van wangedrag, onzedelijkheid, verregaande achte-loosheid of verregaand plichtverzuim uit zijne betrekking ontslagen wordt of die bij rechterlijk vonnis uit zijn ambt wordt ontzet.

Art. 8.

1. Het pensioen bedraagt voor elk jaar van den diensttijd een-zestigste deel van het bedrag, dat den gemeenteambtenaar over zijne laatste vijf dienstjaren als gemeenteambtenaar gemiddeld per jaar tot pensioensgrondslag heeft gestrekt.

2. Heeft de belanghebbende een diensttijd als gemeenteambtenaar van minder dan vijf jaren, doch is hij vroeger burgerlijk ambtenaar, leeraar of onderwijzer geweest, dan treedt, behalve in het geval genoemd in het vierde lid, voor het in het eerste lid bedoelde bedrag in de plaats dat, hetwelk over zijne laatste vijf dienstjaren, als gemeenteambtenaar en als burgerlijk ambtenaar, leeraar of onderwijzer, gemiddeld per jaar voor hem als pensioensgrondslag heeft gegolden.

3. Heeft hij als gemeenteambtenaar, of als gemeenteambtenaar en als burgerlijk ambtenaar, leeraar of onderwijzer een diensttijd van minder dan vijf jaren, dan geschiedt — behalve in het geval genoemd in het vierde lid — de berekening over den gemiddelden jaarlijkschen pensioensgrondslag gedurende dat kortere tijdvak.

4. Is in het tijdvak van vijf jaren, bedoeld in het tweede lid, of in het kortere tijdvak, bedoeld in het derde lid, begrepen diensttijd als onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs van meer dan een jaar, dan geschiedt de berekening over het gemiddelde per jaar van hetgeen de belanghebbende over het laatste jaar van dien diensttijd en over het overige deel van het betrokken tijdvak als pensioensgrondslag heeft gehad.

Art. 9.

Wanneer een gemeenteambtenaar ten opzichte van wien zich een der in het tweede lid van art. 20 en het zesde lid van art. 21 genoemde gevallen heeft voorgedaan, binnen vijf jaren na het tijdstip van ingang van de verlaging van den betrokken pensioensgrondslag uit de betrekking met den verlaagden pensioensgrondslag met recht op pensioen wordt ontslagen, wordt voor de berekening van zijn pensioen het lagere bedrag geacht hem ook vóór de verlaging in die betrekking tot pensioensgrondslag te hebben gestrekt.

Art. 10.

1. Wanneer een gemeenteambtenaar, die twee of meer gemeentelijke betrekkingen gelijktijdig bekleedt, uit één of meer dier betrekkingen met recht op pensioen wordt ontslagen, wordt bij de regeling van het pensioen voor de in de eene betrekking bewezen diensten geen rekening gehouden met de pensioensgrondslagen in de andere betrekkingen.

Zoo ook komt, wanneer een gemeenteambtenaar, die tegelijkertijd burgerlijk ambtenaar, leeraar of onderwijzer is, als gemeenteambtenaar met recht op pensioen wordt ontslagen, bij de regeling van zijn pensioen hetgeen hij in zijne burgerlijke betrekking, zijne betrekking van leeraar of zijne betrekking van onderwijzer als pensioensgrondslag heeft en had niet als maatstaf van berekening in aanmerking.

Art. 11.

Wanneer een gepensionneerd gemeenteambtenaar na zijne herplaatsing als gemeenteambtenaar opnieuw als zoodanig wordt gepensionneerd, komen de pensioensgrondslagen, naar welke zijn eerste of zijne vorige pensioenen berekend is of zijn, bij de regeling van zijn tweede of volgend pensioen niet als maatstaf van berekening in aanmerking.

Art. 12.

Het pensioen overschrijdt niet het twee derden gedeelte van het in het eerste, van het in het tweede, van het in het derde of van het in het vierde lid van art. 8 genoemde gemiddelde, noch ook — en dit geldt mede voor het gezamenlijk bedrag van twee of meer krachtens deze wet aan één persoon te verleenen pensioenen — het bedrag van drie duizend gulden.

Art. 13.

Voor een gemeenteambtenaar, wiens ongeschiktheid voor den dienst het gevolg is van gewelddadigheden of bijzondere omstandigheden als bedoeld in art. 3, lit. *b*, bedraagt het pensioen het maximum, dat ingevolge het vorig artikel kan worden verleend.

Art. 14.

1. Voor een gemeenteambtenaar, wiens ontslag het gevolg is van een der beide in art. 3, lit. *c*, genoemde omstandigheden en die een gemeentelijk wachtgeld heeft lager dan het pensioen, op den voet der vorige artikelen berekend over zijn diensttijd, bedraagt het pensioen het verschil tusschen eerstgemeld pensioen en het wachtgeld.

2. Het eerste lid is mede van toepassing ten opzichte van een oud-gemeenteambtenaar met zoodanig wachtgeld, die op grond van art. 3, tweede lid, recht heeft op pensioen.

Art. 15.

Als diensttijd komen in aanmerking:

a. de tijd, na de inwerkingtreding van deze wet, boven den leeftijd van 18 jaren, in eene gemeentelijke betrekking, in werkelijken dienst doorgebracht.

Niet in aanmerking komt de tijd waarover reeds pensioen werd verleend ten laste van den Staat, van zijne Koloniën en bezittingen in andere werelddeelen of van het fonds;

b. de tijd, vóór de inwerkingtreding van deze wet, boven den leeftijd van 18 jaren, als gemeenteambtenaar in werkelijken dienst doorgebracht, wanneer die tijd voor pensioen ten laste van het fonds of van den Staat is ingekocht.

Het tweede lid van lit. *a* is hier van toepassing;

c. de tijd, na de inwerkingtreding van deze wet, boven den leeftijd van 18 jaren, als tijdelijk gemeenteambtenaar in werkelijken dienst doorgebracht, wanneer die tijd gevolgd is door diensttijd als gemeenteambtenaar en, indien dit niet onmiddellijk is geschied, ten minste twee jaren zonder onderbreking heeft geduurd.

Het tweede lid van lit. *a* is hier van toepassing;

d. de tijd — behalve de sub *a*, *b* en *c* genoemde — die bij de regeling van burgerlijke pensioenen in den zin der Burgerlijke Pensioenwet en bij de ter beoordeeling van de pensioensaan spraken van burgerlijke ambtenaren te maken berekeningen als diensttijd in aanmerking komt.

Art. 16.

1. Wanneer een gemeenteambtenaar, die tevens eene betrekking vervult, waaraan aanspraak op pensioen ten laste van den Staat is verbonden, of die twee of meer gemeentelijke betrekkingen gelijktijdig bekleedt, als gemeenteambtenaar of uit één of meer zijner gemeentelijke betrekkingen wordt ontslagen, wordt de tijd, dien hij in eerstbedoelde betrekking

heeft doorgebracht, niet aangemerkt als diensttijd in zijne gemeentelijke betrekking of komt de tijd, doorgebracht in de eene gemeentelijke betrekking, niet in aanmerking als diensttijd in de andere.

2. Zoo ook wordt bij het ontslag van een gemeenteambtenaar, die als ontslagene uit eene vroegere betrekking wachtgeld geniet waarvan het genot gevolgd wordt door recht op pensioen, de tijd, in die betrekking doorgebracht, niet aangemerkt als diensttijd in de betrekking, waaruit de belanghebbende wordt ontslagen.

Art. 17.

1. De tijd, dien een gemeenteambtenaar, die twee of meer gemeentelijke betrekkingen gelijktijdig bekleedt, vroeger heeft doorgebracht in andere betrekkingen, waaruit hij zonder recht op pensioen of op wachtgeld, waarvan het genot door recht op pensioen gevolgd wordt, is ontslagen, komt bij zijn ontslag uit één of meer van eerstgenoemde betrekkingen, in aanmerking als diensttijd in de gemeentelijke betrekking met den hoogsten pensioensgrondslag.

2. Mede geldt dit ten aanzien van den tijd, dien een gemeenteambtenaar, die als ontslagene uit eene andere gemeentelijke betrekking wachtgeld geniet, waarvan het genot door recht op pensioen wordt gevolgd, vóór het ontslag uit die betrekking in andere betrekkingen, zooals in het eerste lid bedoeld, heeft doorgebracht.

3. Zoo ook komt, wanneer een gemeenteambtenaar, die tevens burgerlijk ambtenaar, leeraar of onderwijzer is en wiens pensioensgrondslag in zijne gemeentelijke betrekking of — zoo hij tevens onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs is — gemiddelde aan pensioensgrondslag als gemeenteambtenaar over zijne laatste vijf dienstjaren hooger is dan de pensioensgrondslag in zijne andere betrekking, uit eerstgemelde betrekking ontslagen wordt, de tijd, dien hij in andere betrekkingen, zooals in het eerste lid bedoeld, heeft doorgebracht, als diensttijd in de gemeentelijke betrekking in aanmerking.

Mede geldt dit ten aanzien van den tijd, dien een gemeenteambtenaar, die als ontslagene uit eene niet gemeentelijke betrekking met een pensioensgrondslag lager dan die in zijne gemeentelijke betrekking wachtgeld geniet, waarvan het genot door recht op pensioen wordt gevolgd, vóór het ontslag uit eerstgemelde betrekking in andere betrekkingen, zooals in het eerste lid, bedoeld, heeft doorgebracht.

Art. 18.

1. Voor een gemeenteambtenaar wordt het bedrag zijner wedde, berekend over een jaar, als pensioensgrondslag vastgesteld.

2. Hij die in twee of meer gemeentelijke betrekkingen wordt geplaatst, ontvangt voor elke betrekking afzonderlijk een op den voet van het eerste lid vastgestelden pensioensgrondslag.

Art. 19.

1. Bij elke verandering in de belooning van een gemeenteambtenaar wordt zijn pensioensgrondslag, hetzij op den voet van het vorig artikel opnieuw geregeld, hetzij bevestigd.

2. Wordt de wedde van een gemeenteambtenaar verlaagd, dan wordt zijn pensioensgrondslag bevestigd, tenzij hij binnen drie maanden na het tijdstip, waarop hij van de verlaging van zijne wedde in kennis is gesteld, aan het gezag dat zijne wedde regelt schriftelijk het verlangen te kennen geeft zijn pensioensgrondslag op den voet van het vorig artikel opnieuw geregeld te zien.

Art. 20.

1. Wordt een gemeenteambtenaar, die twee of meer gemeentelijke betrekkingen gelijktijdig bekleedt of die tevens burgerlijk ambtenaar, leeraar of onderwijzer is, uit één of meer dier betrekkingen, respectievelijk als burgerlijk ambtenaar, als leeraar of als onderwijzer zonder recht op pensioen of op

wachtgeld, waarvan het genot door dat recht gevolgd wordt, ontslagen, dan wordt zijn pensioensgrondslag in de betrekking, die hij blijft bekleeden of wordt de hoogste zijner pensioensgrondslagen in de nog door hem vervuld wordende betrekkingen met den pensioensgrondslag in de betrekking of met de som der pensioensgrondslagen in de betrekkingen, waaruit hij is ontslagen, verhoogd, tenzij hij binnen drie maanden na het tijdstip van ingang van zijn ontslag aan het gezag, dat zijne wedde regelt schriftelijk te kennen geeft, dat hij die verhooging niet verlangt.

2. Verkrijgt de belanghebbende bij de betrekking of de betrekkingen, die hij blijft bekleeden, later wederom eene andere gemeentelijke betrekking of eene burgerlijke betrekking, eene betrekking van leeraar of eene van onderwijzer dan wordt de pensioensgrondslag, die ingevolge het vorige lid werd verhoogd, met het bedrag der verhooging verminderd.

Art. 21.

1. Wanneer een gemeenteambtenaar, een burgerlijk ambtenaar, een leeraar of een onderwijzer, die na ontslag geen recht heeft op pensioen of op wachtgeld, waarvan het genot door dat recht gevolgd wordt, overgaat, of een gewezen, niet gepensionneerd gemeenteambtenaar, burgerlijk ambtenaar, leeraar of onderwijzer zonder recht op zoodanig wachtgeld herplaatst wordt in eene gemeentelijke betrekking en de pensioensgrondslag in die betrekking lager is dan die welke hij laatstelijk vóór zijn overgang of zijne herplaatsing als gemeenteambtenaar, als burgerlijk ambtenaar, als leeraar of als onderwijzer had, wordt de nieuwe pensioensgrondslag gesteld op het bedrag van den vroegeren.

2. Bekleedde de belanghebbende laatstelijk vóór zijn overgang of zijne herplaatsing twee of meer gemeentelijke of burgerlijke betrekkingen, of betrekkingen van leeraar of van onderwijzer en is de som der pensioensgrondslagen in die betrekkingen hooger dan de pensioensgrondslag in de nieuwe gemeentelijke betrekking, dan wordt de nieuwe pensioensgrondslag gesteld op de som der vroegere grondslagen.

3. Bekleedde de belanghebbende laatstelijk vóór zijn overgang of zijne herplaatsing één gemeentelijke betrekking, één burgerlijke betrekking, één betrekking van leeraar of één betrekking van onderwijzer, gaat hij over of wordt hij herplaatst in twee of meer gemeentelijke betrekkingen en is de som der pensioensgrondslagen in die betrekkingen lager dan de pensioensgrondslag in de laatstelijk door hem bekleede betrekking, dan wordt de hoogste der nieuwe pensioensgrondslagen of — zijn deze gelijk — één dier grondslagen verhoogd met het verschil tusschen den pensioensgrondslag in de laatstelijk bekleede betrekking en de som der pensioensgrondslagen in de nieuwe betrekkingen.

4. Bekleedde de belanghebbende laatstelijk vóór zijn overgang of zijne herplaatsing twee of meer gemeentelijke of burgerlijke betrekkingen of betrekkingen van leeraar of van onderwijzer, gaat hij over of wordt hij herplaatst in een grooter of kleiner aantal gemeentelijke betrekkingen en is het totaal der pensioensgrondslagen in de nieuwe betrekkingen lager dan dat der pensioensgrondslagen in de laatstelijk bekleede, dan wordt de hoogste der nieuwe pensioensgrondslagen, of — zijn deze gelijk — één dier grondslagen verhoogd met het verschil tusschen die beide totaalbedragen.

5. In elk der vorengenoemde gevallen blijft de verhooging van den betrokken pensioensgrondslag achterwege, wanneer de belanghebbende binnen drie maanden na het tijdstip van ingang van zijn overgang of van zijne herplaatsing aan het gezag dat zijne wedde regelt schriftelijk te kennen geeft dat hij die verhooging niet verlangt.

6. Verkrijgt in een der in dit artikel genoemde gevallen de belanghebbende na zijn overgang of zijne herplaatsing nog eene andere gemeentelijke betrekking, of eene burgerlijke betrekking, eene betrekking van leeraar of eene van onderwijzer of nog twee of meer zoodanige betrekkingen, dan wordt de

pensioensgrondslag die ingevolge het eerste, het tweede, het derde of het vierde lid op een hooger bedrag werd gesteld, verminderd:

a. met het bedrag der verhooging, indien dit gelijk is aan of lager is dan de pensioensgrondslag in de nieuwe betrekking of de som der pensioensgrondslagen in de nieuwe betrekkingen;

b. met dien nieuwen pensioensgrondslag of de som der nieuwe pensioensgrondslagen indien die grondslag of die som lager is dan het bedrag der verhooging.

Art. 22.

1. Het gezag dat de belooning van een gemeenteambtenaar regelt, regelt mede voorloopig den pensioensgrondslag van dien ambtenaar.

2. Het bedrag van den pensioensgrondslag wordt in het besluit, waarbij de belooning wordt bepaald, vermeld.

3. De vaststelling van de pensioensgrondslagen geschiedt door Onzen Minister van Financiën, den Pensioenraad voor de gemeenteambtenaren gehoord.

4. Geeft een ambtenaar, die bezwaar heeft tegen de wijze, waarop zijn pensioensgrondslag is geregeld, binnen drie maanden na de dagteekening der kennisgeving van de beschikking tot vaststelling van zijn pensioensgrondslag, aan Onzen Minister van Financiën zijn verlangen hiertoe schriftelijk te kennen, dan wordt omtrent die beschikking het gevoelen ingewonnen van de afdeling van den Raad van State, bedoeld bij het tweede lid van art. 13 der wet van 21 December 1861 (*Staatsblad* n°. 129).

5. Wanneer omtrent eene beschikking tot vaststelling van een pensioensgrondslag het gevoelen wordt ingewonnen van genoemde afdeling van den Raad van State, wordt de zaak behandeld op de wijze voorgeschreven voor de behandeling van de geschillen van bestuur.

Art. 23.

1. De pensioenen worden in volle guldens verleend.

2. Onderdeelen van een gulden komen voor een gulden in berekening.

Art. 24.

Een pensioen gaat in met den dag volgende op dien tot en met welken, hetzij de wedde die gestrekt heeft tot vaststelling van den pensioensgrondslag naar welken het pensioen is berekend, hetzij het wachtgeld waarvoor het in de plaats treedt, wordt uitbetaald.

Art. 25.

1. Wanneer de in art. 36 bedoelde aanvraag niet binnen een jaar na het tijdstip waarop het recht op pensioen verkregen werd, of, indien het een verzoek om verhooging van een reeds verleend pensioen betreft, niet binnen een jaar na de toekenning van dat pensioen bij het Departement van Financiën is ingediend, gaat het pensioen of het hoogere pensioen eerst in met het vierendeeljaars, volgende op dat, waarin de aanvraag bij dat Departement is ingekomen.

2. Mede geldt dit ten aanzien van een pensioen dat, na te zijn ingetrokken, opnieuw wordt toegekend op eene niet binnen een jaar na den datum van het besluit tot intrekking bij genoemd Departement ingediende aanvraag.

Art. 26.

1. Het pensioen, op grond van de in het tweede lid van art. 3 bedoelde ongeschiktheid toegekend aan een oud-gemeenteambtenaar, gaat in met den dag waarop de pensioensaanvraag inkomt bij het Departement van Financiën.

2. Mede geldt dit van een pensioen dat krachtens het tweede lid van art. 29 op nieuw wordt toegekend.

Art. 27.

Een ingevolge het tweede lid van art. 30 opnieuw toegekend pensioen gaat in met het vierendeeljaars, volgende op dat, waarin het verzoek om dat pensioen bij het Departement van Financiën is ingediend.

Art. 28.

1. Een gepensionneerd gemeentebambtenaar die veroordeeld is tot gevangenisstraf of tot hechtenis van drie maanden, tot plaatsing in eene Rijkswerkinrichting of tot eenige zwaardere straf, mist gedurende den tijd dat hij zijne straf ondergaat of zich door de vlucht aan de tenuitvoerlegging van het vonnis tracht te onttrekken, het genot van pensioen.

2. Wij behouden Ons voor over het pensioen over dien tijd ten behoeve van de vrouw van den veroordeelde, van zijne minderjarige afstammelingen in de rechte lijn of van zijne bloedverwanten in de opgaande lijn te beschikken.

3. Wij behouden Ons tevens voor om, voor zoover van de bevoegdheid in het vorige lid bedoeld, geen gebruik is gemaakt, den gepensionneerde na zijn ontslag uit de gevangenis of uit de werkinrichting in het genot te stellen van eene uitkeering die, bij een straftijd van minder dan een jaar de helft van het pensioensbedrag over dien straftijd en bij een straftijd van langeren duur de helft van het jaarlijksch pensioen niet te boven gaat.

Art. 29.

1. Een pensioen vervalt wanneer de gepensionneerde:

- a. in een vreemd land wordt genaturaliseerd;
- b. zonder toestemming van de Kroon zich in vreemden krijgsdienst begeeft of eene openbare bediening aanneemt, door eene vreemde Regeering opgedragen;
- c. het eerste lid van art. 34 heeft overtreden en na, naár aanleiding hiervan door Onzen Minister van Financiën schriftelijk te zijn gewaarschuwd, den met die verbodsbepaling in strijd zijnden toestand niet binnen zes maanden na de dagteekening der waarschuwing doet ophouden.

2. In bijzondere gevallen kan een op grond van lit. c vervallen pensioen door Ons aan den belanghebbende op nieuw worden toegekend.

Art. 30.

1. Vervallen is een pensioen, waarvan de invordering gedurende vijf achtereenvolgende jaren na den dag der eerste betaalbaarstelling achterwege is gebleven.

2. Een op grond van het eerste lid vervallen pensioen kan door Ons aan den belanghebbende opnieuw worden toegekend.

Art. 31.

1. De pensioenen worden, behalve in de gevallen bedoeld in art. 29, eerste lid, litt. c en in het vorig artikel, uitbetaald tot het einde van het vierendeeljaars, in den loop waarvan zij vervallen.

2. De betaling van een pensioen, ten opzichte waarvan het eerste lid van art. 34 is overtreden wordt van de dagteekening der in art. 29, eerste lid, lit. c bedoelde waarschuwing tot het tijdstip, waarop aan deze gevolg is gegeven, geschorst. Het pensioensbedrag dat dientengevolge wordt ingehouden, wordt, wanneer het pensioen op grond van laatstgemelde wetsbepaling komt te vervallen, niet uitbetaald.

Art. 32.

De termijnen van een pensioen die niet binnen een jaar na den dag der eerste betaalbaarstelling zijn ingevorderd, worden niet meer uitbetaald.

Art. 33.

1. De betaling van een pensioen geschiedt door de zorg van het bestuur der gemeente, daartoe aangewezen door of vanwege den gepensionneerde.

2. De directeur van het fonds zorgt dat elke gemeente, belast met de uitbetaling van pensioenen, de daarvoor benodigde gelden ten minste twee werkdagen vóór elken betaaldag ter beschikking heeft.

3. De directeur houdt met de gemeentebesturen en met de gemeenteontvangers rechtstreeks briefwisseling voor de toepassing van dit artikel.

Art. 34.

1. De pensioenen zijn onvervreemdbaar. De gepensionneerde kan over zijn pensioen op geenerlei wijze beschikken, ook niet door verpanding of beleening. Indien hij last geeft het pensioen voor hem te ontvangen kan hij die lastgeving ten allen tijde herroepen. Alle hiermede in strijd zijnde overeenkomsten zijn nietig.

2. Deze bepalingen worden op de bewijzen van inschrijving der pensioenen afgedrukt.

3. Geoorloofd is het aan een gemeentebestuur of aan eene liefdadige of tot algemeen nut werkende instelling, die volgens door Onzen Minister van Financiën goedgekeurde voorwaarden, hetzij renteloos, hetzij tegen matige rente voorschotten op pensioenen verstrekt, het bewijs van inschrijving van een pensioen, in pand te geven voor een op dat pensioen ontvangen voorschot.

4. Indien een gepensionneerd gemeentebambtenaar in een gesticht of in eene instelling van weldadigheid, door het openbaar gezag erkend, is opgenomen of, op welke wijze ook, door zoodanige instelling of door eene burgerlijke gemeente wordt verpleegd, wordt, zoolang de verpleging duurt, zijn pensioen uitbetaald aan het bestuur van dat gesticht, die instelling of die gemeente, dat zich in het bezit stelt van het bewijs van inschrijving van het pensioen.

5. Overtreft het bedrag van het pensioen dat der verplegingskosten, dan wordt het verschil door het bestuur der betrokken inrichting of gemeente aan of ten behoeve van den gepensionneerde uitgekeerd.

Art. 35.

1. Op een pensioen, verleend krachtens deze wet, kan ten behoeve van schuldeischers van den gepensionneerde, door Onzen Minister van Financiën korting worden verleend op den voet der wet van 24 Januari 1815 (*Staatsblad* n°. 5).

2. De bepalingen dier wet omtrent arresten zijn ten opzichte van zoodanig pensioen van toepassing.

Art. 36.

1. Toekenning van een pensioen of verhooging van een reeds toegekend pensioen geschiedt alleen op schriftelijke aanvraag door of vanwege den belanghebbende.

2. De aanvraag wordt met de voor de regeling van het pensioen benodigde stukken bij het Departement van Financiën ingezonden.

Art. 37.

1. Het Departement van Financiën zendt de aanvragen om pensioen aan den Pensioenraad voor de gemeentebambtenaren, die elke aanvraag onderzoekt en aan Ons advies uitbrengt omtrent de te nemen beschikking.

2. De Raad dient zijn advies in bij het Departement van Financiën, dat een afschrift van het advies doet toekomen aan den belanghebbende.

3. Is Onze Minister van Financiën, in afwijking van het gevoelen van den Raad, van oordeel, dat de belanghebbende recht heeft op pensioen of meent hij dat, hetzij een pensioen moet worden verleend hooger dan dat tot toekenning waarvan de Raad adviseert, hetzij de ingang van het pensioen moet

worden gesteld op een tijdstip vroeger dan dat waarop de Raad het wil doen ingaan, dan wordt omtrent het advies het gevoelen ingewonnen van de afdeling van den Raad van State, bedoeld bij het tweede lid van artikel 13 der wet van 21 December 1861 (*Staatsblad* n°. 129).

4. Is onze Minister van Financiën, in afwijking van het gevoelen van den Raad, van oordeel, dat geen pensioen behoort te worden verleend, of heeft, naar zijne meening, de Raad het pensioen te hoog berekend of den dag van ingang van het pensioen te vroeg gesteld, dan deelt hij zijn bezwaar, met de gronden waarop het berust, schriftelijk mede aan den belanghebbende.

5. Geeft deze binnen drie maanden na de dagteekening van bovenbedoelde kennisgevingen van Onzen Minister van Financiën, dien Minister zijn verlangen hiertoe schriftelijk te kennen, dan wordt ten opzichte van 's Raads advies gehandeld op de wijze als in het derde lid is aangegeven.

6. Wanneer omtrent een advies van den Raad het gevoelen wordt ingewonnen van genoemde afdeling van den Raad van State, wordt de zaak behandeld op de wijze vastgesteld voor de behandeling van geschillen van bestuur.

Art. 38.

1. De pensioenen worden op voordracht van Onzen Minister van Financiën door Ons toegekend.

2. De bepalingen dezer wet op grond waarvan een pensioen wordt verleend, worden in Ons besluit tot toekenning van het pensioen vermeld.

3. Van elk besluit tot toekenning van pensioen wordt een uittreksel, bevattende den naam van den gepensioneerde, het bedrag van het pensioen en de betrokken wetsbepalingen, opgenomen in de *Staatscourant*.

Art. 39.

1. Voor het pensioen van een gemeenteambtenaar wordt door de gemeente die hij dient, ten behoeve van het fonds bijgedragen.

2. Niet bijgedragen wordt voor een gepensionneerd gemeenteambtenaar met een pensioen van drie duizend gulden of meer, die in eene gemeentelijke betrekking wordt herplaatst.

3. Niet bijgedragen wordt voorts over het bedrag waarmede een pensioensgrondslag wordt verhoogd, wanneer de betrokken ambtenaar niet, tengevolge van die verhooging, een pensioen kan bekomen hooger dan dat, hetwelk hem zou zijn toegekend, indien hij met ingang van het tijdstip van ingang der bedoelde verhooging ware gepensionneerd.

Art. 40.

1. De bijdrage bedraagt per jaar zeven ten honderd van den pensioensgrondslag van den gemeenteambtenaar.

2. Wanneer een gemeenteambtenaar eene betrekking vervult in dienst van twee of meer gemeenten, wordt de pensioensbijdrage over die gemeenten omgeslagen naar verhouding van hetgeen elke gemeente tot zijne wedde bijdraagt.

Art. 41.

1. Verkrijgt een gemeenteambtenaar, wiens pensioensgrondslag op grond van art. 20, eerste lid, werd verhoogd, bij de betrekking die hij bleef vervullen, eene nieuwe gemeentelijke betrekking, dan wordt hetgeen in eerstgenoemde betrekking over het bedrag, waarmede de pensioensgrondslag in die betrekking werd verhoogd voor pensioen werd bijgedragen, geacht reeds in de nieuwe betrekking aan pensioensbijdrage te zijn betaald.

2. Verkrijgt een gemeenteambtenaar, wiens pensioensgrondslag op grond van art. 20, eerste lid werd verhoogd, bij de betrekking die hij bleef vervullen, eene burgerlijke betrekking, eene betrekking van leeraar of eene van onderwijzer, dan wordt hetgeen in eerstgenoemde betrekking over het in het eerste lid bedoelde bedrag voor pensioen werd bijgedragen, aan de gemeente die de bijdragen betaalde, teruggegeven.

Art. 42.

1. Verkrijgt in een der gevallen, genoemd in de eerste vier leden van art. 21, de belanghebbende na zijn overgang of zijne herplaatsing eene nieuwe gemeentelijke betrekking, dan wordt het verschil tusschen hetgeen tot het tijdstip van ingang van de benoeming in die betrekking, over den pensioensgrondslag die ingevolge het zesde lid van genoemd artikel moet worden verminderd, voor pensioen werd bijgedragen en het bedrag, dat tot dat tijdstip in de betrekking met dien pensioensgrondslag aan pensioensbijdragen zou zijn betaald, wanneer die grondslag terstond ware gesteld op het bedrag, waarop hij door de verlaging wordt gebracht, geacht reeds in de nieuwe betrekking voor pensioen te zijn bijgedragen.

2. Verkrijgt in een der gevallen, genoemd in de eerste vier leden van art. 21, de belanghebbende na zijn overgang of zijne herplaatsing eene burgerlijke betrekking, eene betrekking van leeraar of eene van onderwijzer, dan wordt het in het eerste lid bedoelde verschil aan de gemeente die de pensioensbijdragen, verschuldigd in de in het vorig lid in de tweede plaats genoemde betrekking, betaalde, teruggegeven.

Art. 43.

1. De in artikel 15, lit. c genoemde tijd wordt voor pensioen ingekocht.

2. De voor den inkoop te betalen bijdrage bedraagt zeven ten honderd van het totaal der als tijdelijk gemeenteambtenaar genoten belooningen.

3. Zij is verschuldigd door de gemeente of door de gemeenten — elke voor haar deel — die deze belooningen heeft of hebben betaald.

Art. 44.

De vaststelling van een op grond van het vorig artikel voor pensioen in te koopen tijdvak en van het door de betrokken gemeente of door elke der betrokken gemeenten aan bijdrage te betalen bedrag geschiedt door Onzen Minister van Financiën, den Pensioenraad voor de gemeenteambtenaren gehoord.

Art. 45.

De in art. 43 bedoelde bijdrage wordt in de eerste twee jaren na het tijdstip van ingang van de op den tijd, bedoeld in het eerste lid van dat artikel, gevolgde eerste aanstelling in eene gemeentelijke betrekking, beide malen voor de helft betaald. De verplichting tot betalen vervalt niet door het ontslag of door het overlijden van den ambtenaar.

Art. 46.

1. Van de bijdrage, bedoeld in art. 40, eerste lid, kan door de betalende gemeente, of, indien zij door meer dan één gemeente verschuldigd is, door elke der betalende gemeenten, per jaar ten hoogste drie ten honderd van den pensioensgrondslag van den betrokken ambtenaar, respectievelijk drie ten honderd van het te haren laste komende deel der wedde van dien ambtenaar, op dezen worden verhaald.

2. Van de bijdrage, bedoeld in het tweede lid van art. 43 kan of kunnen de betalende gemeente of gemeenten ten hoogste twee ten honderd van de daar bedoelde totaalsom en bovendien niet meer dan twintig ten honderd van de in tijdelijken dienst gemiddeld per jaar genoten belooning, op den ambtenaar verhalen.

3. Is de bijdrage, bedoeld in het vorige lid, door twee of meer gemeenten verschuldigd, dan wordt hetgeen elke gemeente ten hoogste kan verhalen, op den hier aangegeven voet berekend naar hetgeen de ambtenaar van haar in tijdelijken dienst aan belooning heeft genoten.

Art. 47.

1. De pensioensbijdrage, door een gemeenteambtenaar verschuldigd aan eene gemeente die van de bij het tweede lid van het vorig artikel verleende bevoegdheid gebruik maakt,

wordt, voorzover zij niet op inkomsten die de ambtenaar van die gemeente geniet, kan worden gekort, op verzoek der gemeente op de bezoldiging in zijne gemeentelijke betrekking, en indien hij vóór de afbetaling van de bijdrage in dienst treedt van het Rijk of van eene provincie, op zijne Rijks- of provinciale wedde ingehouden.

2. De inhouding gaat in met het vierendeeljaars, volgende op het tijdstip, waarop het verzoek der gemeente is ingekomen en geschiedt in de eerste twee, op dat tijdstip volgende jaren, beide malen voor de helft. Is de belanghebbende burgerlijk ambtenaar, dan gaat de inhouding niet in vóór het tijdstip waarop de pensioensbijdrage, verschuldigd ter zake van zijne eerste aanstelling in een burgerlijk ambt, geheel is voldaan.

3. Hetgeen eene gemeente op het tijdstip van ingang van het ontslag van een gemeenteambtenaar, een burgerlijk ambtenaar, een leeraar of een onderwijzer nog ingevolge het tweede lid van het vorig artikel van dezen te vorderen heeft, wordt, indien hij wordt gepensionneerd of op wachtgeld gesteld, op haar verzoek, op zijn pensioen of wachtgeld ingehouden.

4. De inhouding geschiedt in zooveel mogelijk gelijke driemaandelijksche termijnen, zóó, dat de geheele bijdrage binnen den in het tweede lid genoemden tijd zal zijn voldaan.

Art. 48.

1. Wanneer een gemeenteambtenaar na een diensttijd van minder dan tien jaren wegens ongeschiktheid voor de verdere vervulling van zijne betrekking — veroorzaakt door ziekten of gebreken, die niet het gevolg zijn van gewelddadigheden of bijzondere omstandigheden als bedoeld in art. 3b — wordt ontslagen, ontvangt of ontvangen de gemeente of de gemeenten, die voor dien ambtenaar voor pensioen heeft of hebben bijgedragen, de betaalde bijdragen terug.

2. Artikel 4, eerste, derde, zesde en laatste lid is ten deze van toepassing.

3. Wordt de ambtenaar door de geneeskundigen niet ongeschikt verklaard voor de verdere vervulling van zijne betrekking, dan wordt gehandeld zooals bij het vierde lid van artikel 4 is voorgeschreven.

4. De kosten van het eerste onderzoek worden, wanneer het geval, in het vorige lid genoemd, zich voordoet en het onderzoek op verlangen van den ambtenaar heeft plaats gehad, door dezen gedragen.

5. Ingevolge het eerste lid terugbetaalde bijdragen worden, wanneer de betrokken ambtenaar herplaatst wordt in eene betrekking, waarin hij het uitzicht heeft op een pensioen, bij de regeling waarvan de tijd dien hij in zijne vroegere gemeentelijke betrekking of betrekkingen heeft doorgebracht, als diensttijd in aanmerking zal komen, door de gemeente of de gemeenten die de bijdragen heeft of hebben terugontvangen, binnen drie maanden na den dag van ingang zijner herplaatsing gestort in het fonds.

Art. 49.

Van hetgeen eene gemeente op grond van art. 41, tweede lid, art. 42, tweede lid of art. 48, eerste lid van betaalde pensioensbijdragen terug ontvangt, geeft zij den ambtenaar, voor wien zij betaalde, het deel dat zij op hem verhaalde.

Art. 50.

1. Er wordt opgericht een Pensioenfonds voor de gemeenteambtenaren.

2. Dit fonds bestaat uit:

a. de op grond van deze wet en van de Weduwenwet voor de gemeenteambtenaren 1912 betaalde bijdragen.

b. de renten, verkregen door die bijdragen te beleggen, voor zoover en zoolang deze niet noodig zijn voor de voldoening van de in het derde lid genoemde uitgaven en voor de voorziening in de behoefte aan kasgeld.

3. Uit het fonds worden betaald:

a. de op grond van deze wet en van de Weduwenwet voor de gemeenteambtenaren 1912 verschuldigde pensioenen.

b. de kosten van beheer van het fonds.

4. Aan het fonds wordt bij de oprichting door het Rijk het noodige kasgeld voorgeschooten. Van dat voorschot wordt vier ten honderd rente per jaar vergoed, voor zooveel en zoolang het het bedrag van f 10 000 overschrijdt.

Art. 51.

1. Het geldelijk beheer van het fonds wordt volgens door Ons te stellen regelen gevoerd door een directeur, onder toezicht van vijf, door Ons te benoemen commissarissen, van wie er ten minste drie uit de deelhebbers in het fonds moeten worden gekozen.

2. Directeur en commissarissen zijn wegens hun beheer verantwoordelijk tegenover den Minister van Financiën.

3. Als directeur treedt op de directeur van het Weduwen- en Weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren. Hij wordt in zijn beheer bijgestaan door de ambtenaren, werkzaam bij dat fonds.

4. Bij overlijden of aftreden van een der commissarissen dienen de overige commissarissen aan Ons eene aanbevelingslijst van ten minste twee kandidaten in, voor de vervulling van de vacature.

Art. 52.

Commissarissen ontvangen voor hunne bemoeiingen eene som van twee duizend gulden per jaar. Hiervan geniet ieder hunner honderd gulden per jaar als vaste toelage. Na afloop van elk half jaar wordt de helft van het overschietend bedrag tusschen hen verdeeld in verhouding tot het aantal vergaderingen door ieder hunner in dien tijd bijgewoond.

Art. 53.

1. De belegging der kapitalen van het fonds geschiedt:

a. in Nationale Schuld;

b. in schuldbrieven ten laste van Nederlandsche provinciën, gemeenten of waterschappen;

c. in schuldbrieven door den Staat, Nederlandsche provinciën, gemeenten of waterschappen, rechtstreeks en onvoorwaardelijk voor rente en aflossing gewaarborgd;

d. in schuldbrieven, uitgegeven door overeenkomstig de Nederlandsche wet opgerichte, uitsluitend in Nederland werkende hypotheekbanken of maatschappijen voor grond-, gemeente- of poldercrediet;

e. in schuldbrieven, uitgegeven door buitenlandsche hypotheekbanken, voor zooveel deze laatste uitsluitend werken in het land, waar haar hoofdkantoor is gevestigd;

f. in schuldbrieven, uitgegeven door maatschappijen, welke spoorwegen in eigendom hebben of exploiteeren;

g. in schuldbrieven, welke door maatschappijen als sub f bedoeld, rechtstreeks en onvoorwaardelijk voor rente en aflossing zijn gewaarborgd;

h. in schuldvorderingen, gewaarborgd door het recht van eerste hypotheek op onroerende goederen in Nederland gelegen, maar voor niet meer dan een vierde gedeelte van het te beleggen kapitaal en onder de voorwaarden en waarborgen vastgesteld bij Koninklijk besluit van 27 Januari 1900 (*Staatsblad* n°. 13).

2. Van de voor belegging in aanmerking komende fondsen wordt jaarlijks in de maand Januari eene lijst opgemaakt door directeur en commissarissen; die lijst wordt door dezen, zoo noodig, in den loop van het jaar herzien. De lijst is onderworpen aan de goedkeuring van Onzen Minister van Financiën

3. De beleggingen, zoomede de te gelde making van effecten en schuldvorderingen geschieden door den directeur van het fonds, na goedkeuring van Onzen genoemden Minister.

Art. 54.

1. De ontvangsten en uitgaven van het fonds worden jaarlijks bij begrootingswet geregeld.

2. Bij de indiening van elke begrootingswet, behalve bij die voor het dienstjaar 1914, worden overgelegd:

a. een volledig verslag van de werkzaamheden van het bestuur van het fonds over het afgelopen jaar;

b. eene lijst van de sedert de indiening van de vorige begrooting verleende en vervallen pensioenen.

3. Die lijst vermeldt:

A. Wat de gepensioneerde gemeenteambtenaren betreft:

a. naam, leeftijd, laatste dienstbetrekking en laatsten pensioensgrondslag;

b. de reden van het ontslag;

c. het bedrag van het pensioen;

d. de wetsbepalingen op grond waarvan het pensioen is verleend.

B. Wat de gepensioneerde weduwen en weezen van gemeenteambtenaren betreft:

a. naam;

b. laatste dienstbetrekking van den overleden echtgenoot, vader of moeder;

c. het bedrag van het weduwepensioen, van de verhoogingen en van het weezenpensioen, elk afzonderlijk.

Art. 55.

1. Om de vijf jaren wordt bij de begrootingswet overgelegd eene wetenschappelijke balans van het fonds, opgemaakt onder dagteekening van 31 December van het laatstafgelopen jaar. Voor het eerst zal die balans op 31 December 1917 opgemaakt en bij de begrooting voor 1919 overgelegd worden.

2. Wanneer eene balans een tekort aanwijst wordt daarin op bij de wet vast te stellen wijze voorzien.

Art. 56.

De rekening en verantwoording geschiedt uitsluitend door Onzen Minister van Financiën. De Algemeene Rekenkamer heeft deswege en ter zake van de ten laste van het fonds verleende pensioenen geen bemoeiingen.

Art. 57.

Er bestaat een Pensioenraad voor de gemeenteambtenaren.

De Raad is samengesteld uit vijf leden en wordt bijgestaan door een secretaris.

De leden worden door Ons benoemd en ontslagen. De benoeming geschiedt bij voorkeur uit de leden van den Burgerlijken Pensioenraad. In geval van vacature doet de Raad, indien de benoeming niet uit de leden van den Burgerlijken Pensioenraad kan geschieden, Ons eene aanbevelingslijst van ten minste twee personen toekomen.

De voorzitter wordt uit de leden onmiddellijk door Ons benoemd. Hij treedt als zoodanig om de twee jaren af, doch is terstond herbenoembaar.

De secretaris van den Burgerlijken Pensioenraad is tevens secretaris van den Pensioenraad van de gemeenteambtenaren.

Aan den voorzitter en de overige leden, wordt ter zake van hunne bemoeiingen eene som van negentienhonderd gulden per jaar toegelegd, waarvan door den voorzitter driehonderd gulden en door ieder der overige leden eenhonderd vijftig gulden als vaste toelage wordt genoten.

Na afloop van elk halfjaar wordt de helft van het overschietend bedrag tusschen den voorzitter en de overige leden

verdeeld naar gelang van het getal der vergaderingen door ieder hunner in dien tijd bijgewoond.

Deze toelagen en presentiegelden komen als kosten van beheer ten laste van fonds.

De Raad kan geen wettige zitting houden wanneer niet ten minste drie leden tegenwoordig zijn.

De voorzitter heeft bij staking van stemmen eene beslissende stem.

Art. 58.

In buitengewone gevallen, waarin bij toepassing van deze wet, de diensten van een gemeenteambtenaar op — met het oog op de belangen of van dien ambtenaar of van het fonds — niet billijken voet met pensioen zouden worden vergolden, wordt het pensioen bij afzonderlijke wet geregeld.

Overgangs- en slotbepalingen.

Art. 59.

Aan op 1 Januari 1913 in dienst zijnde gemeenteambtenaren en tijdelijke gemeenteambtenaren die eene formeele aanstelling in de gemeentelijke betrekking die zij op dat tijdstip vervullen, missen, wordt alsnog zulk eene aanstelling, ingaande op dien datum, uitgereikt.

Art. 60.

De op 1 Januari 1913 in dienst zijnde gemeenteambtenaren, die vroeger burgerlijk ambtenaar of onderwijzer zijn geweest, worden, voor de toepassing van deze wet, geacht met ingang van dien datum te zijn herplaatst, wanneer zij hun verlangen hiertoe vóór 1 Juli 1913 in den vorm eener schriftelijke verklaring te kennen geven aan onzen Minister van Financiën.

Art. 61.

1. Deze wet is niet van toepassing ten opzichte van de op 1 Januari 1913 in dienst zijnde gemeenteambtenaren, die hun verlangen hiertoe vóór 1 April 1913, of, indien zij krachtens art. 68 aan de toepassing van deze wet zijn onttrokken, binnen drie maanden na het tijdstip, met ingang waarvan zij in dienst eener andere gemeente overgaan, in den vorm eener schriftelijke verklaring te kennen geven aan Onzen Minister van Financiën.

2. Het uitzicht op pensioen op grond van deze wet gaat voor hem, die de in het eerste lid bedoelde verklaring aflegt, voor altijd verloren.

Art. 62.

1. Voor gemeenteambtenaren komt de tijd, dien zij vóór 1 Januari 1913, boven den leeftijd van 18 jaren, in werkelijken dienst, in gemeentelijke betrekkingen hebben doorgebracht — indien die tijd niet reeds voor pensioen ten laste van den Staat werd ingekocht — onder de hierna genoemde voorwaarde als diensttijd in aanmerking.

2. Hij die op 1 Januari 1913 eene gemeentelijke betrekking bekleedt, moet vóór 1 Juli 1913 en hij die na eerstgenoemden datum in zulk eene betrekking wordt herplaatst, moet binnen zes maanden na den dag van ingang zijner herplaatsing de navolgende stukken aan den Pensioenraad voor de gemeenteambtenaren zenden:

a. de aanstelling in elke der gemeentelijke betrekkingen, waarin hij vóór 1 Januari 1913 werkzaam is geweest;

b. gegevens, waaruit blijkt van den duur van den in elke dier betrekkingen doorgebrachten tijd;

c. gegevens, waaruit blijkt van het totaal der in elke dier betrekkingen genoten beloningen;

d. een stuk, waarbij hij verklaart, er genoeg mede te nemen, dat het in het eerste lid van art. 65 genoemde deel der daar bedoelde bijdrage eventueel op hem wordt verhaald.

3. De Pensioenraad voor de gemeenteambtenaren doet de in het tweede lid genoemde stukken, met zijn advies omtrent de vaststelling van het voor pensioen in te koop tijdvak en van het op grond van art. 63 door de betrokken gemeente

of door elke der betrokken gemeenten aan bijdrage te betalen bedrag, toekomen aan Onzen Minister van Financiën, door wien die vaststelling geschiedt en die aan de betalende gemeente of aan elke der betalende gemeenten het door haar verschuldigde opgeeft.

Art. 63.

1. De voor inkoop voor pensioen van den in art. 62 bedoelden tijd aan het fonds te betalen bijdrage bedraagt acht ten honderd van het totaal der gedurende dien tijd genoten belooningen.

2. Zij is verschuldigd door de gemeente, of door de gemeenten — elke voor haar deel — die deze belooningen heeft of hebben betaald.

Art. 64.

1. De bijdrage wordt voldaan, hetzij in eens., hetzij in tien zooveel mogelijk gelijke jaarlijksche termijnen.

2. De betaling in eens geschiedt:

a. van de bijdragen, verschuldigd voor den inkoop van diensttijd van op 1 Januari 1913 in dienst zijnde gemeenteambtenaren, uiterlijk op 31 December 1915;

b. van die der bijdragen voor den inkoop van diensttijd van na eerstgemelden datum herplaatst wordende gemeenteambtenaren, uiterlijk op 31 December van het jaar volgende op dat der herplaatsing.

3. Bij betaling in termijnen wordt de eerste termijn van de in het tweede lid sub a genoemde bijdrage voldaan op 31 December 1915, die van de bijdragen, genoemd in het tweede lid onder b, mede op het tijdstip, vastgesteld voor de betaling in eens.

De voldoening van de volgende termijnen geschiedt op 31 December van elk der eerste negen jaren na 31 December 1915, respectievelijk na 31 December van het jaar, volgende op dat der herplaatsing.

4. De verplichting tot betalen vervalt niet door het ontslag of door het overlijden van den ambtenaar.

Art. 65.

1. Van de in het vorig artikel bedoelde bijdrage kan door de betalende gemeente of door elke der betalende gemeenten ten hoogste drie ten honderd van de in het eerste lid van art. 63 bedoelde totaalsom, respectievelijk van het door haar betaalde deel dier totaalsom op den ambtenaar worden verhaald.

2. Het bedrag, dat de ambtenaar reeds voor pensioen over vroegeren diensttijd als gemeenteambtenaar aan eene gemeente of aan een gemeentelijk pensioenfonds heeft betaald, komt in mindering van dat, hetwelk op hem kan worden verhaald. Bedraagt eerstgemeld bedrag meer dan dat, hetwelk de gemeente, die het als pensioensbijdrage voor zich of voor haar pensioenfonds ontving, krachtens het eerste lid op den ambtenaar mag verhalen, dan wordt door die gemeente aan de gemeente of de gemeenten, die van de in het eerste lid verleende bevoegdheid wenscht of wenschen gebruik te makèn, doch ten gevolge van de bedoelde vermindering op den ambtenaar niet kan of kunnen verhalen, hetgeen zij hem wenscht of wenschen te doen bijdragen, het ontbrekende uitgekeerd.

3. Ten opzichte van het bedrag, dat krachtens het eerste lid op den ambtenaar kan worden verhaald, is art. 47 van toepassing, met dien verstande, dat de inhouding, bedoeld in het tweede lid van dat artikel, geschiedt in de eerste tien, op het in dat lid genoemde tijdstip volgende jaren, telkenmale voor een tiende.

Art. 66.

Voor een gemeenteambtenaar met een diensttijd als bedoeld in art. 62, eerste lid, kan die tijd slechts in zijn geheel op vorenstaanden voet als diensttijd in aanmerking komen.

Art. 67.

1. Indien een pensioen ten laste van het fonds berekend is ook over diensttijd als bedoeld in art. 15, lit. d, of over

diensttijd in gemeentelijke betrekkingen vóór 1 Januari 1913, die voor pensioen ten laste van den Staat werd ingekocht, ontvangt het fonds van het Rijk eene vergoeding.

2. Deze vergoeding bedraagt voor elk jaar van eerstgenoemden diensttijd zeven ten honderd van den pensioensgrondslag van den belanghebbende over dat jaar, of bij gebreke van een pensioensgrondslag, zeven ten honderd van hetgeen hem gedurende zijn diensttijd als gemeenteambtenaar gemiddeld per jaar tot pensioensgrondslag heeft gestrekt, respectievelijk acht ten honderd van de som der gedurende den in het eerste lid, in de tweede plaats genoemden diensttijd genoten belooningen.

Art. 68.

1. In bijzondere omstandigheden kan door Ons aan eene gemeente worden toegestaan de op 1 Januari 1913 in haren dienst zijnde ambtenaren, of sommigen van hen, aan de toepassing van deze wet te onttrekken voor den tijd gedurende welken zij bij haar in dienst blijven.

2. Gaat een ambtenaar, voor wien volgens het eerste lid ontheffing is verleend, in dienst van eene andere gemeente over, dan is ten opzichte van den tijd, dien hij vóór zijn overgang in gemeentelijke betrekkingen heeft doorgebracht, art. 62 en zijn voorts de artt. 63, 64, 65 en 66 van toepassing; voor de toepassing van eerstgemeld artikel wordt hij beschouwd als een oud-gemeenteambtenaar, die met ingang van het tijdstip van den overgang wordt herplaatst.

3. De voor inkoop van den diensttijd tusschen 1 Januari 1913 en het tijdstip van den overgang verschuldigde bijdrage kan door de betrokken gemeente voor de helft op den ambtenaar worden verhaald.

Art. 69.

Indien Wij, Gedeputeerde Staten gehoord, oordeelen dat eene gemeente door de uitgaven door deze wet gevorderd, in verhouding tot hare middelen en tot hare overige uitgaven, te zeer zou worden bezwaard, kan haar uit 's Rijks kas tijdelijk subsidie verleend worden. Ons daartoe strekkend, met redenen omkleed besluit wordt, tegelijk met het advies van Gedeputeerde Staten, in de *Staatscourant* openbaar gemaakt.

Art. 70.

Alle besluiten van gemeentebesturen, ter uitvoering of naar aanleiding van deze wet, worden, tenzij deze wet iets anders bepaalt, genomen door den gemeenteraad. Zij zijn onderworpen aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten. De artt. 196, 197, 198, 200, 201 en 202 der Gemeentewet zijn ten deze van toepassing.

Art. 71.

Bepalingen ter uitvoering van deze wet worden vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

Art. 72.

Deze wet kan worden aangehaald onder den titel „Pensioenwet voor de gemeenteambtenaren 1912”.

Art. 73.

Deze wet treedt in werking met 1 Januari 1913.

Lasten en bevelen dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven, den

De Minister van Financiën,

De Minister van Binnenlandsche Zaken,